Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan
asunto- ja ympäristöjaoston kokous
HE 134/2016 vp
14.10.2014

Palvelujohtaja Harri Juvonen

Vuoden 2017 talousarvioesitys, Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Momentti 35.01.04 Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot

Momentille on budjetoitu 25,878 milj. euroa vuodelle 2017. Osa määrärahasta, noin 1,7 milj. euroa, kohdistetaan vesivarojen hoito- ja kehittämistehtäviin maa- ja metsätalousministeriön tulosohjauksen mukaisella tavalla. Momentille on kirjattu myös ympäristötiedon hankinnan, varastoinnin ja jakelun kehittämishankkeen (ENVIBASE) toteuttamiseen vuosille 2015-2017 myönnettyä tuottavuusrahoitusta 1,640 milj. euroa.

Talousarvioesityksen mukaan momentin mukainen määräraha vähenee vuoteen 2016 verrattuna noin 4,1 miljoonaa euroa. Eräiden talousarvioesitykseen sisältyvien kustannusten vähenemisen vuoksi nettomääräinen leikkaus on noin 2,9 miljoonaa euroa. Määrä on noin 0,5 miljoonaa euroa enemmän kuin aiemmin on ennakoitu. Kaiken kaikkiaan toimintamenomomentin määrärahaleikkaus on merkittävä varsinkin ottaen huomioon jo aiempina vuosina tehdyt leikkaukset.

SYKEn toiminnallisen rahoituksen määrä ja käyttö tulevat olemaan noin 60 milj. euroa vuonna 2016. Toimintamenomomentin määrärahalla katetaan koko toiminnan menoista noin 50 % ja loput katetaan ulkopuolisella rahoituksella. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan kustannuksista katetaan toimintamenorahoituksella vain noin 30 % ja noin 70 % ulkopuolisella rahoituksella.

Ulkopuolinen rahoitus koostuu ministeriöistä ja muulta julkiselta sektorilta kotimaasta ja EU:sta pääosin kilpailun kautta saatavasta erillisrahoituksesta, yksityissektorin rahoituksesta ja liiketaloudellisen toiminnan tuotoista. SYKE on onnistunut viime vuosina hyvin sekä valtioneuvoston kanslian että strategisten tutkimuksen neuvoston rahoittamisen hankkeiden hauissa. Nämä hankkeet ovat valtaosin on SYKEn ja muiden toimijoiden yhteishankkeita. EU-rahoituksen määrä on hieman vähentynyt. Toimintamenomomentin rahoituksen väheneminen saattaa vaikuttaa myös ulkopuolisen rahoituksen määrään, koska monissa hankkeissa vaadittavaa omarahoitusosuutta on niukemmin käytettävissä.

Määrärahaesitykseen sisältyy valtionhallinnon yhteisten leikkausten lisäksi tutkimuslaitosuudistuksen mukainen vähennys on 0,9 milj. euroa ja hallitusohjelman toimeenpanon yhteydessä SYKElle erikseen kohdennettu vähennys 0,8 milj. euroa. Kokonaisuudessaan tutkimuslaitosuudistuksen mukaiset leikkaukset ovat vuosina 2014-2017 yhteensä 3,06 milj. euroa ja vastaavasti hallitusohjelman yhteydessä sovittu vähennys on yhteensä 2,0 milj. euroa vuosina 2016-2018.

Ulkopuolisen T&K- rahoituksen ennakoidaan supistuvan lievästi vuonna 2017. Ministeriöiden erillisrahoituksen ennakoidaan supistuvan, mutta toisaalta EU- rahoitus kasvaa mm. kiertotalouteen liittyvän laajan, monivuotisen-CIRCWASTE- hankkeen, arktiseen öljyntorjuntaan keskittyvän hankkeen sekä eräiden EU- rahoitteisten merentutkimushankkeiden myötä.

SYKEn henkilötyövuosimääräksi vuonna 2017 on arvioitu 540 htv. Tämä merkitsee sitä, että henkilötyön määrä vähenee vuoden 2013 tasosta noin 20% ja vuoden 2015 tasosta vajaa 10%. SYKE toteutti ns. valtion tuottavuusohjelman mukaiset henkilöstön määrän vähennykset etupainoisesti. Ohjelma päättyi vuonna 2015. Toimintamenorahoitteisen henkilötyön määrä väheni ohjelman aikana noin 70 htv:n verran.

SYKE käynnisti toimintansa sopeuttamisen toimintamenorahoituksen tiedossa olleisiin tutkimuslaitosuudistuksen mukaisiin leikkauksiin yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa 2014. Kyseiset toimintamenorahoituksen leikkaukset on kohdistettu ja kohdistetaan vuosina 2014-2017 muutamille valituille tehtäväalueille sekä hallintoon ja tukitehtäviin. Lisäksi on vähennetty infrastruktuuriin sitoutuvaa toimintamenorahoitusta. Hallitusohjelman mukai-

nen erillisleikkaus vuosille 2016-2018 on kohdennettu pääosin toimitilakustannuksiin sekä hallinnon kustannuksiin. Samaan aikaan eräät valtionhallinnon keskitetyt ratkaisut ovat lisänneet viraston kustannuksia.

Sopeuttamisella pyritään siihen, että SYKEn kyky tuottaa korkeatasoista ja ennakoivaa päätöksentekoa tukevaa tietoa turvataan, ja SYKEn valmiudet tarjota asiantuntemukseen perustuvaa tukea valtioneuvostolle ja aluehallinnolle varmistetaan.

Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa on laaja-alaista

Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymä (LYNET) laajeni vuonna 2015. Nyt yhteenliittymään kuuluvat SYKEn lisäksi kaikki MMM:n alaiset tutkimuslaitokset sekä Ilmatieteen laitos, Geologian tutkimuskeskus ja erillissopimuksen kautta VTT Oy.

Yhteistoimintaa yliopistojen kanssa on vahvistettu järjestelmällisesti. Yhteistyö on kiinteintä Oulun, Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopistojen kanssa. SYKEn alueelliset toimipisteet Oulussa, Joensuussa ja Jyväskylässä sijaitsevat yliopistojen kampuksilla. SYKEn alueellisissa toimipaikoissa työskentelee noin 70 henkilöä. Yhteistyö Helsingin yliopiston kanssa tulee tiivistymään oleellisesti, kun SYKEn pääkaupunkiseudun toiminnat keskitetään Viikin kampukselle vaiheittain vuosina 2017-2019.

Yhteistyötä kuntien ja yritysten kanssa on lisätty mm. hiilineutraalit kunnat (HINKU) sekä Motiva Oy:n kanssa yhteistyössä ylläpidettävän resurssitehokkuusverkoston (FISU) avulla. Kiertotalouteen keskittyvässä LIFE IP-hankkeessa toteutetaan vuosina 2017-2024 neljällä alueella Suomessa noin 20 pilottihanketta yhteistyössä maakuntien liittojen, kuntien ja alueilla toimivien yritysten kanssa. Ympäristötiedon keräämisen uusien käytäntöjen kehittämiseen liittyy yhteistyötä mittalaitteita ja -ohjelmistoja kehittävien yritysten kanssa.